

Azora: ‘Een onsje welzijn scheelt een kilo zorg’

‘Welzijn is zoveel meer dan spelletjes doen en wandelen. De vraag is: wat wil de bewoner? Dáár moet het om gaan. Ga op zoek naar zijn diepere drijfveren. Wat maakt het leven voor een cliënt zinvol? Welzijn is 24 uur per dag. En daar zorg je samen voor – met iedereen.’

Teammanager Helma spreekt op de themabijeenkomst omgevingszorg en vrijwilligers bij Azora in Terborg: ‘Aandacht en welzijn borg je samen met bewoners, familie, vrijwilligers, de zorg, huishoudelijke medewerkers, noem maar op. Dat gaat continu door en je doet het allemaal samen.’ Die samenwerking komt in het eerste onderwerp van vandaag aan bod: hoe werk je samen met vrijwilligers? Het tweede thema van de bijeenkomst is omgevingszorg bij dementie. De volle zaal reageert actief op wat de sprekers aandragen. Tussen alles en iedereen door wandelt een wel heel bijzondere vrijwilliger: de hond Kaysa. Hij is 24 uur per week op een PG-afdeling en de bewoners genieten ervan.

Gelijkwaardigheid met vrijwilligers

Even enthousiast als Helma neemt vrijwilligerscoördinator Wilma het stokje over. ‘Wat je aandacht geeft, groeit. En als je er dan ook nog in gelooft, gaat het bloeien.’ Ze doelt op de driehonderd vrijwilligers die haar locatie Antonia telt. ‘Geef hen aandacht, daar groeien ze van. Zorg dat je erachter komt wat de vrijwilligers willen, wat hun achtergrond is. Waar wordt iemand gelukkig van? Dan kun je een goede match maken.’ Ze onderstreept hoe essentieel gelijkwaardigheid is. En komt vervolgens met een voorbeeld van een somatische bewoner die behulpzaam is bij taalonderwijs aan een Albanese vrijwilliger. De bewoner kan zo iets terug doen. En al onze vrijwilligers zijn welkom bij teamuitjes, net zoals de medewerkers. Activiteitenbegeleider Brigitte vertelt over mantelzorgers die regelmatig ook na het overlijden van hun dierbare op de afdeling blijven komen, nu als vrijwilliger. ‘Dat is heel bijzonder. De zorgmedewerker moet in het begin misschien even wennen aan die nieuwe rol, maar dat gaat goed.’

Koffie gelukkig afgeslagen

Binnen Antonia zijn de activiteitenbegeleiders na de ‘match’ met de vrijwilliger verantwoordelijk voor het proces. Brigitte werkt tegenwoordig vast op één afdeling. ‘In het verleden boden wij wekelijks op vaste dagdelen activiteiten aan en kon de cliënt daarheen gaan. We hebben echt de omslag gemaakt van het standaard handwerkeraanbod naar de cliënt die zijn wensen kan aangeven op het gebied van welzijn en

dagbesteding. En daaraan geven wij samen met de vrijwilligers invulling. We verbinden de expertise van de zorgmedewerkers en de vrijwilligers.’ Wilma geeft aan dat het inwerken van vrijwilligers van groot belang is. ‘Nieuwe vrijwilligers zitten niet te wachten op een lange cursusavond over een onderwerp dat hen misschien maar matig boeit en niet terugkomt in hún rol of in de praktijk zoals zij die ervaren. We merken dat vrijwilligers vooral graag ervaringen delen met anderen.’

Vrijwilliger Ans vertelt enthousiast enkele positieve ervaringen. ‘Een bewoner die in het begin heel gesloten was en geen activiteiten wilde, zegt nu vrolijk: “Goedemorgen Ans!” en heeft inmiddels ook de smaak van het schilderen te pakken. En als iets een keer niet loopt, dan vraagt Ans hulp van de activiteitenbegeleider.’ Informatie vindt ze heel belangrijk. Ze was bijvoorbeeld aan het wandelen met een cliënt met slikproblemen. Onderweg werd hen koffie aangeboden. Dat sloeg Ans keurig af. Als ze die informatie over het slikken echter niet had gehad, had ze wellicht anders gehandeld. Met alle mogelijke gevolgen van dien.

Tips samenwerken met vrijwilligers:

- Vul niet in maar vraag wat een toekomstige vrijwilliger wil.
- Realiseer je dat er vooral in het begin veel op een vrijwilliger af komt.
- Zorg voor goede begeleiding, inwerken en trainingen op maat.
- Zorg voor een goede informatie-uitwisseling.
- Vraag de buurtcoach om vrijwilligers: misschien zit er iemand te veel alleen thuis en snijdt het mes aan twee kanten.
- Vraag de dichtstbijzijnde MBO- of HBO-opleidingen naar stagiaires of vrijwilligers. Vooral de functie ‘maatje’ staat ook goed op hun CV.
- Volg de opleiding Strategisch Vrijwilligersmanagement.
- **Gelijkwaardigheid tussen bewoners, medewerkers, naasten en vrijwilligers is belangrijk. Niet alleen zeggen maar vooral doen.**

Omgevingszorg: maak de ruimte herkenbaar

De gespecialiseerde verzorgenden psychogeriatric (GVP-ers) Marry en Paddy nemen de zaal mee in de wereld van de omgevingszorg. Marry: ‘Helma kwam met de vraag wat we nog meer konden doen om bewoners zich nog meer thuis te laten voelen’. Omgevingszorg is een totaalvisie op het welzijn van mensen met dementie en niet-aangeboren hersenletsel. Het is een verdieping van de belevingsgerichte zorg, kijkt nog meer naar de omgeving. Wijzelf filteren voortdurend prikkels weg uit onze omgeving, maar bewoners met dementie kunnen dat niet. Daarom moet de omgeving beter op hen aansluiten.’

Marry vertelt hoe locatie Antonia begon met twee drukbezochte bijeenkomsten voor iedereen: zorgmedewerkers, familie, facilitair medewerkers, vrijwilligers. Centraal stond de vraag hoe belangrijk de omgeving is. Daarop volgde meer gerichte workshops voor de zorg. Tenslotte een scholing tot omgevingscoach voor activiteitenbegeleiders en GVP-ers. Marry vindt dat het vooral draait om

bewustwording en het leren kijken met een hersenkundige bril. ‘Je leert observeren aan de hand van een checklist. Ook leer je hoe belangrijk herkenbaarheid is. Als een ruimte onherkenbaar is, is deze onveilig: men weet niet waar men is. Een toiletruimte die vol staat met andere spullen herkent een bewoner dan niet als toilet. Aan ons de taak om de omgeving herkenbaar te maken.’

Blijf zitten

Paddy geeft uitleg over de ‘blokjes’ in de dagstructuur: ontbijten, koffie drinken, eten, enzovoort. ‘Zorg ervoor dat elk blokje een begin en einde heeft. Laat na het eten niet voor het gemak het tafellaken liggen, dat scheidt onduidelijkheid. Zorg dat je tijdens een blokje niet voortdurend op hoeft te staan maar zorg dat alles op de tafel staat en blijf zitten bij de bewoners.’ Ze vertelt ook dat bidden en danken voor en na de maaltijd de bewoners houvast biedt.

De zaal wil weten hoe je de familie betreft bij omgevingszorg. Marry: ‘Zodra wij enkele nieuwe bewoners, collega’s of vrijwilligers hebben, organiseren we een contactavond. Dan leggen wij uit dat het van de situatie afhangt of familie op een bepaald tijdstip van harte welkom is. Tijdens de maaltijd binnenlopen is bijvoorbeeld niet prettig, dat geeft weer extra prikkels. Verder doen wij juist veel samen met familie.’

Waardigheid en trots op locatie ondersteunt netwerken

Binnen een netwerk kunt u kennis en ervaringen uit wisselen. En elkaar helpen om de beste zorg voor bewoners te creëren. Waardigheid en trots op locatie kan kosteloos ondersteunen. Denk aan organisatorische ondersteuning, vraagverheldering en verdieping, de juiste deelnemers vinden of de verbinding met kennisinstellingen en praktijk. De netwerkmanagers ondersteunen verschillende netwerken.

- Meer weten? Neem contact op met netwerkmanager: Marieke Stork: m.stork@vilans.nl

Door: Linda van Ingen

Meer weten

- [Lees meer over de beroepsvereniging vrijwilligerswerk Agora](#)
- Bekijk [een video](#) over de neurologische achtergronden van dementie die het belang van omgevingszorg duidelijk maakt
- Interesse om ook een dergelijke bijeenkomst te organiseren? Netwerkmanager Marieke Stork helpt u graag op gang: m.stork@vilans.nl

tags:

[Ondersteuning bij netwerken](#) (14)

thema:

Wonen en welzijn (250)